

Gyoma-Endrőd Vidéke

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nádudvary Mihály
könyv- és papírkereskedésében
Gyoma, Endrőd-ut
Telefonszám: 15.

Keresztény politikai, társadalmi
és közgazdasági felület.
Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Nádudvary Mihály

Előfizetési árak:
Egy negyedévre 26.000 korona
Amerikába egy év 2 dollár.
Megjelenik minden vasárnap.
Kéziratok nem adatnak vissza.

A magyar mezőgazdaság fejlődése.

A háborút megelőzően, de még a mai időkben is sűrűn hangzik fel az a vád, hogy a nemzetnek mezőgazdasággal foglalkozó része nem termel eleget, nem halad elég gyorsan, nem tud lépést tartani más nyugati nemzetekkel, melyek sokkal több sikert mutatnak fel a mezőgazdasági termelés terén, mint mi. Szükségesnek tartottuk ezért felkeresni dr. Bernát Istvánt, a Magyar Gazdászövetség elnökét és a Magyar Nemzeti Bank elnökét, aki munkatársunk előtt a következő rendkívül figyelemreméltó és nagy érdeklődésre számot tartó nyilatkozatot volt szives tenni:

— Kétségtelen, hogy az a sokszor és mondhatnám szívósan hangoztatott vád, miszerint a magyar mezőgazdaság a nyugati államokhoz képest főleg ami a haladás tempóját illeti, rendkívül elmaradott állapotban van, — bejutott a közvéleménybe is.

— Néhány adat, melyet a német és néha az osztrák mezőgazdaság hozamáról idéztek, — elég volt ahhoz, hogy a közvéleményt a kívánt irányba terejlék s félre is vessék. Ennek eredménye persze az volt, hogy még a jóhízemtek közül is sokan elhiútk, hogy a föld művelőknek támogatása sok tekintetben hiábavaló, hisz érdemtelenek erre, mert az eredmény épp az ő hibájuk miatt kevés.

— Ezeknek az irányatosan és sokszor rosszakarátu felületességgel terjesztett vádaknak semmi alapjuk sincs. 1871-től 1915-ig, tehát nem egészen 50 év alatt az anyaországnak eke alá fogott területe 18.2 millió kat. holdról 22.5 millió kat. holdra tehát 4.3 millió kat. holddal emelkedett. Ez magában is nagy eredmény, mit még fokoz az, hogy az intenzív művelés terjed, az ugar csökken, a hármas forgó erősen tért veszít. Az ugar helyét takarmánynövények foglalják le. E téren Csanád áll elől, hol az ugar már csak 0.7%. Utána Torontál és Csongrád következnek 1—1.9%-kal.

— A termés eredménye folyton javul. 1871-től 1915-ig 10 éves átlagokat véve 48 millió q-ról 71, illetőleg 79 millió q-ra emelkedett fel, ami katasztrális holdankint 4.7, 6.7, 6.9 q. átlagos termést jelent. A bevetett és learatott terület 4—5 millió kat. holddal szaporodott, ami főleg a visszabályozások révén nyert területeknek köszönhetőnk. Ez az eredmény meghaladja azt, mit nyugati országok e téren felmutathatnak.

— A beművelt területen a mult-hoz képest intenzív gazdálkodás folyik. Ennek köszönhető, hogy a búzatermés 1871—1915-ig 12.9 millió q-ra, a rozsa 7.6 millióról 42.4 millióra, a tengeri 11.5 millióról 42 millióra bírt felemelkedni. Még nagyobb az emelkedés a burgonyánál 8.4-ról 51.7 q-ra. Cukorrépat 1875-ben csak 2.4 millió q-t ellenben 1911—15-ben átlag 38.1 millió q-t mutat. Mennyi becsület és okos fáradozás révén lehetett ezt elérni, amit mind megtagadtak a magyar gazdátok! A kép azonban nem volna teljes, ha ki nem terjeszkednének arra, miként emelkedett kat. holdankint a termés, azaz mennyivel többek lettek a hozamok. A kérdéses föld alatt a holdankénti termés a búzánál 3.5 q-ról 7.1 q-ra, a rozsnál 3.5 q-ról 6.2 q-ra, a zabnál 3.1 q-ról 6.8 q-ra, tehát átlag kétszeres; ellenben a tengerinél 4.3 q-ról 9.9 q-ra, a burgonyánál 13.2 q-ról 48 q-ra, a cukorrépánál 71 q-ról 141 q-ra, a takarmányrépánál meg éppen 48.3 q-ról 170.2 q-ra, tehát több mint háromszorosára sikerült fokozni a termések holdankénti eredményét.

— Azt hiszem, ennyi adat is elég annak megcáfolására, hogy a magyar mezőgazdaság nem tudott a haladás téren a nyugati nemzetekkel lépést tartani.

— Mindezek dacára a gazdaosztály helyzete sem vagyonilag, sem politikai sulyban nem emelkedett. Ezzel szemben áll az ingó tőkék fellendülő hatalma, a terjedő radikalizmus, sőt anarchiára való hajlandóság, mely nem kiméli az ezredéves hagyományokat, a korona fényét és nem áll meg az oltároknál sem, sőt azok tűzét igyekszik kioltani.

Népmivvelési estély a község házában.

Valahányszor az iskolán kívüli népmivvelési bizottság ismeretterjesztő előadást rendez a község házában, a hatalmas díszterem a kultúra csarnokává magasztosul. Valóban páratlan az a lelkesedés és kitartás, mellyel a gyomai nép ezeket az ismeretterjesztő előadásokat látogatja, s mellyel úgy az előadók, mint a melléklátogatók derék betöltői támogatják ezt az igazán nagyértékű kulturintézményt. A f. hó 14-iki előadás is fényes bizonyítéka volt ennek hatalmas műsorával, s ugyancsak hatalmas számú közönséggel. Bár este 8 órakor volt az előadás kezdete, már 6 órakor sűrűn eltelepték az ülőhelyek, különösen azon társadalmi rétegekből, kiknek lelki, szellemi kivételisének a fő célja a népmivvelési bizottságnak. Öröndetes és dicséretes jelenség, hogy az urali közönség is képviselve van ezen kultur-estéken, személyes megjelenésével buzdítva a szerényebb társadalmi rétegeket. A f. hó 14-iki előadáson Krecsmárk Endre az ő előnik megnyitójában külön is meleg köszönetet mondott három lelkes ifjunak, kik ének és zeneszámaikkal állandó közreműködői ez estéknek. E derék ifjak neve: Igric Eduárd, Nagy Imre Zsigmond és Benke Márton. Az este előadója Domokos János ref. tanító volt, ki a jobbárgység fejlődéséről értekezett olyan művésziesszen mintaszűrű népies módorban, melyre csak elsőrangú előadók képesek. Nagy tudásra való előadásával s a rajongásig fokozódó hazafias, nemes lelkesedésével mindenké megával ragadott s zugó tetszéssel honorálták kitünő előadását. Fischer Imre és Csuvárszky Pál polg. isk. tanulók szavatai sikerültek voltak. Makcsali Józsefnek tárotagatón előadott hazafias dalai ugyancsak fellelkesítettek a közönséget. Gyönyörrel hallgatták Gollán Jánosné kellemes, lágy csengésű szép énekét s még is kellett uránzia dalait a felzúgó tapsviharra. Hlész Alajos finoman cizellált, művészi szavatai külön fénypontja volt az estnek. Főleg az ifjuság sokat tanulhatott tőle. Beinschroth Márton főtájtáéka valamint Igric Eduárddal való flóta-és hegedűkettese bármely előkelő hangversenyen fényesen beválna. Tetszett is nagyon a közönségnek a két tehetséges műkedvelő művész játéka. Igric Eduárd hegedűszólójával

ragadta magával a hallgatóságot, Benke Márton pedig eredeti harmonika játékszával arattott zajos tetszést s befeljezől Igricz Eduárdal szebbnél-szebb dalokat játszottak. A 12 számból álló, hatalmas műsor csaknem két óráig tartott s a közönség egy Igezőn kedves, tanulságos és bensőségletesen családias est emlékével távozott.

Hősök emléke Gyomán.

Ismertettük már, hogy a háboruban elesett hősök emlékének Gyoma község és közönsége méltó emléket kíván állítani. E célból már Istók János, hírneves szobrászművészünk látogatást is tett Gyomán, ahol az intézőbizottság vezető tagjaival folytatott megbeszéléseket. Istók János a napokban irt a gyomai intézőbizottsághoz kimerítő levelet, amely szerint 160 millió korona alapján elkészíti a gyomai hősök emlékművét, amelyhez természetesen módosítás esetén pótköltség járul.

Ez a módosítás mindenesetre a bizottság elhatározásától függ, miután Istók János szobrászművész több tervet mutat be és esetleg ebből származhaték a költségöbblét.

Az emlékmű felállítás elfogadás esetén is több időt vesz igénybe, de így mégis csak eljutunk ahhoz az időhöz, amikor egy rettentő viágégés szomorúságát Gyomán is egy monumentális emlék hirdeti, aranybetűvel bevéselt neveikkel azoknak, akik magyar katonák voltak, harcoltak, elmuáltak, de itt maradtak örök példaképpen, ahonnan mindig táplálkozhatik a hazaszeretet és a kötelesség.

Megváltozik az 1925-ös kincstári haszonrészesedés százaléka.

Ezentul évnegyedenként változik az aranykoronában fizetendő hányad.

A pénzügyminiszter az év utolsó napján közzétett rendeletében újlag szabályozta a kincstári haszonrészesedésnek évnegyedenként fizetendő aranykorona százalékát. A rendelet szerint úgy a lakás, mint az üzleti célra használt helyiségek bérlői az általuk bérelt helyiségek után az 1917. évi novemberi bérlőnegyedre érvényesen kitöltött alapbérnek a törvényben százalékszerűen meghatározott hányadát aranykorona értékben kötelesek a háztulajdonosnak fizetni. Nevezetesen a

lakások és nem üzleti célra használt helyiségek után az 1925. évi februári bérnégyedre az említett alapbér 20%-át, a májusi bérnégyedre az alapbér 25%-át, az augusztusi bérnégyedre az alapbér 30 százalékát és a novemberi bérnégyedre az alapbér 36 százalékát kötelesek fizetni.

Műhely, üzlet, iroda raktár céljára használt helyiségek után az

1925. évi februári bérnégyedre az 1917. évi novemberi alapbérnek a 42 százalékát, a májusi, továbbá az augusztusi és novemberi bérnégyedre az említett alapbérnek 50 százalékát kötelesek a bérlők fizetni.

A kincstári haszonrészesedés alapjául szolgáló házbérek eszerint a lakásoknál minden bérnégyegyedben, az üzleteknél pedig a februári és májusi bérnégyegyedben változnak. Ennek megfelelően változnak azok az összegek is, amelyeket a bérlők a bérbéadóknak a kincstári haszonrészesedés megterítése fejében fizetni tartoznak.

Gyoma község rendkívüli közgyűlése.

Hétfőn fogja tartani Gyoma község rendkívüli közgyűlését. A tárgysorozat nem valami bő, de annál fontosabb mert ezen ülésen terjeszti elő Péterman József főjegyző a gyomai betonjárda kiépítésének tervezetét.

Ezt a tervezetet már ismertettük, a terv azonban már is változáson ment keresztül. Így elmarad a Holler-vendéglőtől a nagy Takarékgig, a Deák Ferenc-utca jobb- és baloldala, a Varga iskolától a mirhóig való járda kiépítés, hanem ehelyett a tanácsülés olyan javaslatot tett, hogy az Endrői közséttől kezdődőleg egész a Tiszavideki malomig legyen kiépítve a betonjárda, tehát az Alsóberényi uton teljesen.

Tárgysorozatba van még véve a Konczek Gy. József építési segélye, a szegényházi gondnok javadalmazása és előterjesztése annak, hogy a belügyminiszter a létszám csökkentését tudomásul vette.

A gyomai tűzoltó egyület újja szervezése.

A gyomai tűzoltó egyület a napokban tartotta nagy szervezkedő gyűlését a gyomai község háza nagytérben, ahol az eddigi tagok lelkesedéssel vettek részt.

Fazekas Zsigmond az eddigi tűzoltó főparancsnok ezen állásáról lemondott miután több mint három évtizeden át vezette a gyomai önkéntes tűzoltóság ügyeit és a vármegye alispánja hosszú szolgálatainak elismerésül a gyomai járás területére tűzoltó főfelügyelővé nevezte ki.

Az új szervezés során a tűzoltó egyület elnöke lett Madaras Gyula társelnök Kner Izidor, főparancsnok ifj. Wagner Márton, alparancsnok Leindörfer Zoltán.

Elhatározta az értekezlet, hogy a gyomai tűzoltóságot a legmodernebb alapon és viszonyainknak megfelelően kívánja fejleszteni. Erre a célra nagyszabású tűzoltó bálát rendez eből az alkalomból Kner Izidor egy több mint 14 oldalas szemlézetési és irodalmi lappal jelenik meg amit teljesen díjtalanul állít ki és bocsát a vezetőség rendelkezésére.

A lapot Harsányi Pál dr. Kató József, Péterman József, Kner Izidor

és az ország ezidőszertini jeles írói fogják megteremteni.

A tűzoltók működése támogatása iránt általános és szorgalmas érdeklődés nyilvánul meg és hisszük, azt is, hogy mint egy fél évvel ezelőtt Gyoma közönsége hathatós támogatásban részesítette ezt a valóban nagy közgazdaságot védő feladatot, úgy most sem zárkozik el az elől a megértés elől a melyre Gyoma közönségének valóban szükség van.

Földbirtokrendezés Gyomán és Endrődön.

A tárgyalóbizottság javaslata

(Folytatás)

XII. Középbirtokok.

A középbirtokok juttatása és mintagazdaság létesítése iránt előterjesztett kérelmek tárgyában a tárgyalóbizottság utal arra, hogy az érdemesség kérdésében az érdemi tárgyalás során minden kérelmezőre nézve nyilatkozzon, a juttatás lehetőségének és mértékének a megállapítása pedig az O. F. B. joga.

Kiosztás rendje.

Az igénylők és az érdekeltek két község szakértőjének közösen előterjesztett kérelmére javasolja a tárgyalóbizottság, hogy az O. F. B. által igénybeveendő területek az elhelyezés módjának és rendjének megállapítása a tárgyalást vezető bírora bizassék aki mind ezen kérdésekben az érdekelteket felek meghallgatása és méltányos kérdéseinek figyelembe vételével, de kötelező módon és véglegesen határozon.

XIII.

A mezőgazdasági művelés céljaira vagyoniáltás fejében leadandó, továbbá bármily címen megváltandó területek jogviszonyának rendezése tárgyában a tárgyaló bizottság a következőket terjeszt elő:

1. A megváltás ügyének magánügylettel való lebonyolítására egyetlen megváltást szennvedővel sem volt az egyezség megkötése, s ennek folytán a megváltás úgy a fennálló jogszabályok szerint hivatalos eljárás után lesz lebonyolított.

2. A megváltható terület kijelölése, nagyságának megállapítása és a birtokbavétel idejének és körülményének meghatározása tárgyában sem lehet az ellentétes érdekeltektől megváltást szennvedetté között egyezséget létesíteni, azon elvi álláspont fenntartása folytán, amely szerint az érdekelteket földtulajdonosok területüknek bármily részben való megváltását ellenették. A tárgyalóbizottság utalással a 60.000/1921 F. M. számú rendelet 68. §-ára, e kérdésekben hivatkozik a fentiekben már előterjesztett részletes megváltási javaslatokra, a birtokba vétel idejére nézve pedig azt javasolja, hogy amennyiben a hozandó ítélet azt lehetővé teszi, úgy a vagyoniáltás fejében leadandó, mint a más címenek megszerezett ingatlanoknak az a része, amely az 1924. év őszén bevette nem lett, már az 1925. év tavaszán és pedig olyan időben adassék birtokba, hogy az még tavaszak alá előkészíthető legyen, az ősziekkel bevett területek pedig a termények szokásos beta-

karítása után s valamennyi terület legkésőbbben az 1924/25. gazdasági év befejeztével birtokba adassék.

2. Az ingatlanok megváltási árának, a fizetés feltételei s módzatainak megállapítására nézve az érdeklét megváltást szvenzedettek meghatalmazott képviselői az 1924. évi VII. l.-c. 13. §-ában szabályozott becslési eljárásnak a végrehajtási eljárás során leendő foganatosítását kérték annak kijelentése mellett, hogy köztöltük senki sem tesz ajánlatot járadéktelek alakítására.

Folyt. köv.

Árpa és zab vetőmag kölcsön a gazdáknak.

16 százalék a kamat.

A múlt évi gyenge és silány minőségű termés után a földművelésügyi miniszterium akciót indított, hogy a vetőmag nélkül maradt gazdákat olcsó kamat mellett nemestett vetőmag kölcsönrel lássa el.

A gyulai gazdasági felügyelőbizottság átiratot intézett Gyoma és Endrőd községek előljárásgáéhoz, hogy a vetőmagra rászoruló gazdákat írja össze és az erről szóló kimutatást terjessze be legsürgősebben a várm. gazdasági felügyelőségnek.

A vetőmagkölcsönt 16 százalék mellett 1925. szept. 15-i lejáráttal folyósítanak akár természetben (árpában, vagy rozsbán), akár készpénzben folyósítják. Csupán azt kell az igénylőknek igazolni, hogy a vetőmagra szükségük van. Az igénylők f. hó 27-ig jelentkezzenek a községi előljárásgáéknál.

Február elsején mindenki csak egy havi lakbért fizet.

Az egyik budapesti lap munkatársának ma délben alkalma volt Vass József népjóléti miniszterrel beszélni, a ki a február elsején esedékes lakbérre vonatkozóan a következő nagyfőntosságú és kétségtelenül minden lakót közvetlenül érdeklő nyilatkozatot tette:

— A holnap délután összeülő minisztertanácsban javaslatot fogok tenni, hogy ezuttal a lakbért a lakók ne egynegyed évre, hanem havonként fizessék. Erre az elhatározásomra a gazdasági helyzet súlyos volta, a jelentékeny percent arány, a mellyel a február elseji lakbér emelkedik és a magas szorzószám kényszerítet. Mindezek miatt teszem meg a javaslatot a minisztertanácsban, a hónaponkénti lakbérfizetésre. Hogy a minisztertanács hozzájárul-e előterjesztésemhez, azt természetesen ebben a pillanatban még nem tudom. A javaslat, a mely a havonként való lakbérfizetésre vonatkozik a lakások bérére és az üzlethelyiségekre egyaránt kiterjeszkedik. Arra a kérdésköre vonatkozó-

lag, hogy a kincstári haszonrészesedést a háztulajdonosoktól a pénzügyminiszter negyedévenkénti egyösszegben fogják követelni vagy sem ezeket választotta a népjóléti miniszter:

— Erre vonatkozólag még nincsen megállapodás. A minisztertanácsban történő előterjesztés után fogok a pénzügyminiszterrel érintkezésbe lépni.

Megemlítette még a népjóléti miniszter, hogy a közüzemi pótlék emelkedni fog és az erre vonatkozó rendelet még február elseje előtt megjelenik.

— A munkahiány esetére — mondotta még Vass József — kötelező biztosításról törvényjavaslatot terjeszték a nemzetgyűlés elé, valószínűleg még ebben a hónapban.

A Nép munkatársak kormánykörökben érdeklődött, hogy a minisztertanács, amely holnap ül össze, elfogadja-e, vagy sem a népjóléti miniszter javaslatát.

Kérdésünkre azt a határozott választ kaptuk, hogy a minisztertanács hozzájárul Vass József előterjesztéséhez.

Kijelentették munkatársunk előtt is, hogy a pénzügyminiszter a kincstári haszonrészesedés havi fizetéséhez szintén hozzájárul.

Halastó Gyomán.

Az élet mindennapi nehézségei felvetik a gondolatokat, hogyan és miképpen lehetne segíteni az áldatlan helyzetben, amelyek elviselhetőbbekké, olcsóbbá tennék az emberi megélhetést. A többtermelés eszméje hódított minden termelési téren, de még most is vannak kiaknázatlan gazdasági javaink, amire a szükség, részben az üzleti élelmesség rátereli a közfigyelmet.

Igy nem először vetődik fel a kérdés, hogy nem lehetne-e a gyomai községhez alatti holtmederből halastavat létesíteni? Semmi ellenvetés nem lehet arra, hogy a vízszabályozás folytán ezt a területet az isten is annak teremtetie. Mérhetlen gazdasági bevételi forrásai nyílnának még Gyoma községnek, ami, ha mód van rá, már el sem is odázható. Bizonyos, hogy a halastó létesítése sokba kerül és legfontosabb a két zsilip kiépítése, amely a folyó köröséből állandóan élővízzel táplálja. Erre a zsilip építésre hálomunk és értesüléstünk szerint *szádt költségen hajlandó lenne a mostani halásztársaság jórésze.*

Részletkérdésekhez ma még nem szóhatunk, de gondolatnak mindenestre olyan, hogy érdemes vele foglalkozni nemcsak azoknak, akik illetékesek, hanem azoknak a képviselőtöltött tagoknak is, akik gazdasági előrehaladásunkat áldozatok árán is fejleszteni óhajtának.

Mindez ma még gondolat, ami semmiféle konkrétumban nem nyilvánul meg, de ajánljuk közigazgatási hatóságunk komoly figyelmébe.

A kis Juhász Sándor.

Egy gyomai kisfiu karrierje Budapesten.

Ez a magyar föld sok ilyen névvel kis Juhász Sándorokat nevel, akikből ott forr a magyar öserő, akiket, ha az életpályának lehetne indítani, akkor a magyar név volna a legismertebb név éppen úgy mint az ipari munkában, különösen a gépipari szakmában Németországban és Párisban legismertebbek a magyar nevek. Az ifjúság eredeti tehetségeivel eddig édes-keveset tördölköt ott ahol a felismerés mindennapi volt. Dicséretre legyen mondvá gyomai ref. iskolának, hogy növendékének tehetségét, hajlamait figyelemmel kíséri, mert így történetet meg az, hogy egy szegény embernek a gyomai Juhász Lajosnak Sándor nevű fia ma már Budapesten Wagner Géza festőművész akadémiai tanár növendéke.

Kis Juhász Sándor elvégezte Gyomán a 6 elemi iskolát, de már ott feltűnt tanítóinak az a kréta rajz, amelyet iskolatársairól és a gyomai közéletben szereplő egyénekről csinált. Varga Kálmán tanító azzal az előterjesztéssel fordult Gyoma község főjegyzőjéhez és a lelkesítő karhoz, hogy ezt az eredeti tehetséget ne hagyják parlagon. Miután elvégezte a 6 elemi iskolát úgy gondolták, hogy a gyomai polgári iskolában nyerne elhelyezést, azonban az apa nem nélkülözhetette a gyermek keresetét.

Mult év őszén azonban nagy változás történt a kis Juhász Sándor élettörténetében, amennyiben éppen akkor járt itt Istók János a hírneves pesti szobrászművész, akinek a kis fiut meleg figyelmébe ajánlották, ki később magával is vitte és Wagner Géza festőművészeti akadémiai tanárnál nyert elhelyezést miután eddigi zseni alkotásait felülbírálta, teljesen tandíjmentesen ingyen tanítja, amellyel a gimnázium iskolai díjakat is viseli, hogy az alapismeretei és kellő műveltsége meglegyen. Modora, szorgalma értesülésünk szerint olyan, ami a legszebb reményekre jogosító, csupán a mai áldatlan viszonyok mellett lehetséges az, hogy a jó lelű Wagner Géza festőművésztünknek nem áll módjában ruházattal is ellátni, de most már ez is megvan oldva, mert a kis Juhász Sándor támogatására Gyoma megértő közönsége 2 és fél millió koronát küldött.

Egy kis magyar rög a magyar földön, próbáljuk megsegíteni és támogatni, mert hiszen sok magyar tehetség ott maradt megértés és felismerés nélkül.

Volt idő, senki sem hinné ma, hogy volt Gyomán két művésztehetségünk, Vidovszki Béla, aki ma országos hírnévre tett szert és mellette szinte hihetetlenül hangzik Cs. Szabó Bálint gyomai községi végrehajtó, aki az akadémiaát éppen az

anyagiak miatt nem tudta elvégezni. **Speit Gyula** rom. kath. apátkanonok taníttatta, az Ő kitudtével úgy tudjuk Gyoma község is segítette havi 5 forinttal. Annál dicsegetesebb ma már az, hogy Gyoma községe felismeri, méltányolja azokat az ifjú törekvéseket, amik még kiforratlanok ugyan, de mégis a miénk és gyomaik.

H I R E K

A gyomai Üri Kaszinó közgyűlése.

Vasárnap tartotta a gyomai Üri Kaszinó közgyűlését, amelyet Kovács Lajos elnök nyitott meg. Vissza emlékezve az elmúlt év eseményeire meleg emlékező szavakkal parentálta el az egyesület három halotját, dr. Nagy Ernő, K. Nagy András és Varga Kálmán. A pénztárának jelentése szerint a Kaszinó feleslege mintegy tízmillió korona. Harsányi Pál az új alapszabálytervezetet mutatta be, amely szerint háznagynak brassói Greising József, ellenőrként Hajdu Béla választattak meg. Tárgysorozatba volt még a könyvtárosi állás betöltése, mivel pénkeates vállalkozó nem akadt, úgy határozott a közgyűlés, hogy külön fizetéssel könyvtárosi állást létesített, a könyvtárosi állást létesít, a könyvtárat újra rendezi, katalógust nyomtat és ez évben 350 aranykoronát fordít új könyvek beszerzésére. Ürmenyi Lajosnak, aki évtizedeken át volt az Üri Kaszinó könyvtárának hűséges gondozója, évi tiszteletdíjat szavazott meg.

Kiszgadda bál Gyomán.

A gyomai kiszgadda ifjúság f. évi február hó 1-én az Üri Kaszinó összes helyiségeiben szigorúan zárkóról gazdálalt rendez, amely iránt kiszgaddakörökben már is élénk érdeklődés nyilvánult meg.

A nemzet. Ez a címe annak a szép-irodalmi, társadalmi hetilapnak, mely pártalant gazdag tartalommal 52 oldalnyi terjedelemben most jelent meg dr. Varga Béla és Szegedy László szerkesztésében. Ez a lap valóban az alkotó magyar szellem visszatérő-rözeje, ahol a munkatársak sorban ott látjuk Rákosi Jenő, Herczeg Ferenc, Lázár István, Krúdy Gyula, Peterdy Sándor, Nyári Andor és a magyar íróvilág megbecsült neveit. Ez az új hetilap érdemes az irodalmat kedvelő magyar közönség támogatására.

A népművelési estély adakozói. A f. hó 14-iki ismeretterjesztő előadás önkéntes adakozói közül nagyobb összeget adományoztak: Kiss Dánielné, Béres Élia, Pulugor István, Kósa Jolánka, Akanticz Ica, Gecei Sándor, Perei Lajos, Jari János, özv. Lukács Lajosné, Hartenstein Ilonka, Czapsizky Eszti, Feller Anna, Ilécsy Gyuláné, N. N. N. N., N. N., N. N., 10-000 kor. Kéri Lajos 7.000, Ehrmann Izidor, Breuer László, N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., Tandi Lajosné 5-5000 koronára. Az adakozók fogadják az Előnközség köszönetét némes áldozatkészégükért.

Nemzetközi esperantó kongresszus Párisban. Május 14-17. között a párisi nemzetközi vásárral egyidejűleg Párisban nemzetközi esperantó kongresszus rendeznek a párisi kereskedelmi kamarának a védnöksége alatt. A kongresszus 87 kereskedelmi kamara, 21 árumintavásár, 52 különböző gazdasági egyesület és 30 turistaegyesület jelentette be részvételét. A párisi kongresszus egyik érdekese bizonnyitka az esperantó tér-

hódításnak. Eddig ugyanis főleg a franciák voltak azok, akik ellenséges magatartást tanusítottak, az esperantóval szemben, mert attól tartottak, hogy az esperantó a franciánál, mint világ nyelvnek a jelentőségét fogja aláadni. A kongresszus iránt érdeklődők minden nemű felvilágosításért a szervező bizottsághoz (Paris, 8. Place de la Bourse) fordulhatnak.

A Színházi Életben olvashatja, Szomorj Dezső úgy él, mint egy fejedelem, szenzációs interjú a kifűnő iróval. Amerikai stílus, angol görők, írta: Szász Zoltán, Kosztolányi Dezső, Nádas Sándor, Farkas Imre, Relle Pál, Barabás Loránt cikkeit, Kürthy József a Vigszínházról csak nyugdíjba megy! Kétszáz kép és illusztráció. Endrődi béla Társasélet rovata. A medikus bál legszebb hölgyeinek fényképe. Romanika és szerelem a filmstárok öltözégekben. Abdel Saïem a néger hátvéd elküldte fényképet a Színházi Életnek. A nagy énekesnő Liebstöki szenzációs regénye. Pesti művészek nyilatkozatai vidéki szereplésükről. Vidéki társasélet. Darabmelléklet Fej vagy írás. Lakatos László vigjátékának teljes svövege.

Kotta: a legújabb Jova. A Színházi Élet ára 8000 korona, negyedévi előfizetés 80,000 K. Kijáldóhivatal Budapest, Erzsébet-körút 29.

Társas kirándulás a lipcei árumintavásárra. Az egész kereskedő és iparosvilág előtt köztudomású, hogy évtizedek óta Lipcsében rendezik a legnagyobb árumintavásárokat, amelyeken bemutatásra kerülnek az ipar csaknem valamennyi ágának termékei. A lipcei árumintavásáron a világ természetéből folyólag elsősorban kereskedelmi jellegű intézmények, amelyek a közvetlen üzletkötésnek a célját szolgálják. Együttel rendkívül tanulságosak azonban minden kereskedőre és iparosra nézve, a ki a szakmájára vonatkozó cikkeikkel és újdonságokkal meg akar ismerkedni. **Tonelli Sándor** dr. szegedi kereskedelmi és iparkamarai fotitíkar tavalyi lipcei tartózkodása alkalmával tárgyalásokat folytatott a lipcei vásár igazgatóságával, hogy elegendő számú kereskedő és iparos jelentkezése esetén Szegeodről, illetőleg a szegedi kamarai kerület területéről egy társas kirándulás volna rendezhető az idei lipcei tavaszi vásárra. Ezt a kezdeményezést a lipcei vásár igazgatósága a legnagyobb örömmel fogadta és a társas kirándulás számára minden megadható kedvezményi kitálatásba helyezte. A lipcei tavaszi vásárt március 1-7 napjai között tartják meg és így a társas kirándulás szervezési munkálatait már most kell megindítani. A szegedi kamara és a lipcei vásár igazgatósága most állítja össze a kirándulás költségvetését, amelynek kedvezményes áron való vasúti utazás és négy napos lipcei tartózkodás van tervebéve. A szegedi kereskedelmi és iparkamara arra kéri az érdekelteket, hogy részvételi szándékukat egyelőre minden kötelezettség nélkül bejelentsek, hogy módjában legyen az illetőknek a részletes uti programot és költségvetést megküldeni.

Korona mozgó Endrődön. Vasárnap Rasmusen északsarki utazását vetíti 7 felvonásban. Az északsarki titkainak felkutatására indult expedícióval együtt a néző előtt is feltárja az örök fehérség szépségével, igazalmas cethal vadászatok és az eszkimós szokásainak bemutatása teszik vonzóvá a filmet. Ezen kívül Fox és Trott című burleszk is vászonra kerül.

Imre Istvánnak náda van eladó a sirtatói tanyaiban.

Krónika.

*A gyomai modern lányok
Hócipőbe járnak,
Ha sétálnak a faluba
Abba botorkálnak.*

*Mint teipegnek és topognak
És egy kicsi medve
Mindt akinek az élethez
Most jött meg a kedve*

*A hócipő boltyhos mint a
Vén igaz ló csülke,
Új divat ez ahogy Árpád
Ezt a hont megülte.*

*A hócipő tartozéka
Egy harisnya-féle,
De oly kevény hogy az ember
Ugy néz rá csak felve.*

*Mert valóban attól fél hogy
Pókháló a szála,
S egy erősebb sóhajtástól
Mindjárt messzeszállna.*

*De hát akkor hogy jön össze
Tudja a teremőt,
Hócipő meg flóharisnya
Ez a cifra kettő.*

*A hócipő, a hócipő,
Megjárna ez eddig,
De a hóra meddig várunk?
Meddig, meddig, meddig?*

—ó.

Endrődi anyakönyvi statisztika az 1924. évről. Az endrődi anyakönyvi feljegyzések szerint az elmúlt 1924. évben született 464-en halálesen volt 296 esetben és házasságot kötött 131 pár.

Harsányi Pál ünneplése. Meleg ünneplésben részesítették barátait, hívei, tisztelői **Harsányi Pál** gyomai ref. esperest abból az alkalomból, hogy a felajánlott hódmezővásárhelyi lelkesítő állás helyett a gyomai eklésiást tartotta meg. Szerdán este a tisztelőkre rendezett vacsorán több mint százán vettek részt, megjelentek a környéki református egyházak képviselői, Gyula, Békéscsaba, Szeghalom, Szentandrás, Ocsód lelkesítői, Gyoma társadalmának minden rangú képviselői. A sok, tiszta érzéktől áthatott beszédek sorából is kiemelkedett a **Harsányi Pál** közhözön, klasszikus nivójú közhözön szava és aki sohase tagadja meg magát, **Kner** Izidornak frappáns megnyilatkozása. Az ünneplő társaság kedélyes hangulatban sokáig maradt együtt.

Eladó 8-as Mayton — Schutworth 6 légkörös magjairó lánocs, differenciás Máv. cseplővel. **Bíró Gyula, Gyomán Arvauca 770. szám.**

Eladó egy erős 6-os magjairó, Dorn-féle hertefelől felszerelt Magy. állami cseplőgárgarnitúra feléreze kedvező, fizetési feltételek mellett. Értkezni Ihet Gyomán, Rákóczy-ut 635 sz. Szilágyi Ferenc cégesnél

Özv. Bíró Benedekné olvány csemege, szőlővel és szép gyümölcsösök, kuttal ellátott pocok kertje eladó. Bővebbet Dob-utca 26. sz. a.

Ocsó és jó házikóst. Kruchó Jánosé a 48-as kaszinóban olcsón vállalja a bőséges vendégeket. Házias és izletesen köszített reggeli, ebéd, vacsora.

Egy afrikai éjszaka. Marokkói bűnügyi regény.

(9)

— Vissza oda, ahol találkoztak. Talán ott megtalálják a gonoszemű embert.

— De én nem akarok várni. Ha megengedi, hogy visszamenjek a szállóba, ahol a barátaim vannak, adok Önnek 50 frankot.

— Nem tehetem — felelte az ember — A barátaim bezárták és ha én kiengedem, büntetést kapok.

— Száz frank! — mondotta Eliz.
A tolmács nem intett, de Eliz tudta, hogy a mohamedánok között mit jelent a pénz és azért újra kezdette.

— Mennyiért enged szabadon? — kérdezte.

— Én nem engedhetem szabadon, ismételte a tolmács, — hanem . . .

— Hanem? — sürgette a lány.

— Ha megszökik . . .

— Hogyan?

— Annak az ajtónak rozoga zára van.

A botjával könnyen kinyithatja. Ha nem csap tulnaggy lármát, nem fogom meghallani.

— Mennyi pénzt akar ezért?

— Mennyi pénze van?

— Csak pár aranyam van, a többi pénzemet a gyűrűre adtam.

Kinyitotta pénzértárját és kiborította tartalmát. Négy huszfrankosa volt és három angol fontja. Az arab szemei felragyogtak az arany láttára. Hirtelen mozdulatlan felsezde a pénzt.

— Melyik a legközelebbi ut a hajóállomáshoz? — kérdezte Eliz.

— Az ajtón át egy sikátorba jut, az egy hosszú utba torkol be. Az uton állandóan jobb felé haladva oda fog érni.

Ezzel máris visszament az eláruló helyiségbe és Eliz egyedül maradt. Eliznek eszébe sem jutott, hogy a megvesztegetés túl könnyen és túl olcsón sikerült — gondolatait teljesen leköötötte a menekülésre készülődés. Mihelyt a lepényüstö magára hagyta Burroughs botját neki feszítette az ajtózárnak és minden erejével nekifeküdt. A dolog nem ment olyan könnyen, a zár nem engedett és ugyancsak kifáradt, mire végre sikerült magának utat nyitnia. Az ajtón kilépett egy éppen olyan sikátorba került, mint amelyekben Burroughs eltűnt. Egy pillanatra megállott, az ajtót betette maga mögött, a kalapját megigazitotta és sietve nekivágott az utnak. Az utcán már sötétség volt, a delután elmúlt és a nap már lement. Sietve haladt előre — akik szembe jöttek kíváncsián néztek az arcába. A félelem, hogy valaki feltartóztatja, szörnyatka adott a lábainak. Még nem ért egészen az uccasarkokhoz, amikor észrevette, hogy pár lépéssel előtte áll a két arab akik a gyűrűt keresik, rajta. Ugy érezte magát, mint az egér, amellyel macska játszik.

Szerkesztői üzenet.

K. S. Gyoma. A kiszagda bál rendezőinek névsorát a meghívó híven közli. E szerint, tehát hivatalosan a rendezők Ágoston Lajos, Csökényi Lajos, Izsó Lajos, Biró Lajos, Fekete Lajos, Harmati Lajos, Szilóki Lajos, Bogár Lajos. Erdei Lajos, egyezsével az isten is Lajos. — Oross fogely Gyoma. Kézhez vetünk minden írást, sajnálatunkra nem adhatunk tétet. Anyira személyes ügy, hogy abba mi bele nem avatkozhatunk. Az pedig, hogy kit degratálnak ok le és fel, legyen az ok lelkismeretnek terhe. A lelkismeret, amely ma itt-ott olyan, mint a gumilasztkum, annyira nyulik, amennyire húzzák.

Férfi- és gyermekruhák Bőrkabátok

legolcsóbban Fekete Elek férfiszabó üzletében szerezhetők be Gyomán. Ruhát adok vagy készítek új buzáért vagy más terményért.

Elsőrangú fővárosi vállalat, melynek állandóan nagy készletei vannak keres teljesen megbízható

ügynököt,

aki földbírtokosok, csaplogép- és malomtulajdonosoknál jól be van vezetve
BENZIN, PETROLEUM, GÁZ-OLAJ ÉS KENŐLAIJOK
közvetítései erőteljesen foglalkozna. Ajánlatok „**HENIZINGYAR 15/v**” jelleg alatt **BLOKNER J.** hirdetőjébe, Budapest, IV., Semmelweis-u. 4. címzendők.

Gyomán a Nap-ucca 100 sz. alatti ház szabadkézből örökörően eladó. Bővebb felvilágosítást Árok-ucca 50 szám alatt.

Eladó egy erős 6-os magánjáró, Dornfeld herefejűvel felszerelt Magyar állami csepélőgarnitúra felérzése, kedvező fizetési feltételek mellett. Értekezni lehet Gyomán, Rakóczi-ut 655. sz. Szilágyi Ferenc gépész-nél.

Földbírtokos, vagy gazdálkodó helyre hávezetődnél ajánljuk. Cím a kiadóban.

Kéri Istvánné fetelepen hasábos és aprított lúzfia kinyitven és vágottteltben, valamint bogrnáru u. m. kőrös kerék és küllő, faragott nyírfa kocsirod állandóan kaphatók.

Uj kertben 4 hold föld és 2 lánc 1200 négyzetölés szőlős és oltott gyümölcsfés kertföld részletfizetésre is sürgősen eladó. Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

198 ezer kor.

párja a legjobb minőségű amerikai gyártmányu NŐI HOCIPONEK. Finom sziliskín szőrmével 235 ezer korona.

310 ezer kor.

eredeti Reithoffer-gyártmányu extra 1-a minőségben magasztaru NŐI HOCIPÓ finom teveszőrű bétessel.

200 ezer kor.

elsőrendű gyártmányu GYERMEKCIPO

100 ezer kor.

párja a legdrágább közismert, legjobb gyártmányu nyeltes N I SÁRCIPÓKNEK. Férfi-nagyságban 110 ezer korona

GYERMEKSÁRCIPÓK . . . 65—75 ezer kor.

TEVESZŐR HÁZICIPÓK 1-a minőségben áttájtos bőrtáppal . . . . . 90 ezer kor.

TORNACIPÓK gumi, bivaibőrtáppal, oleón.

SCHAFFER CÉGNÉL Bpest Döbrentel-tér 4 Telefon 5-71. Kereskedőnek engedélym. Vidékre utánvétel. Állatváltott 1808.
Ezer K. 40, 47, 48-as számu férfiscipő.
Ezer K. 41, 42-es számu női sárcipő.

Bodrogkeresztúri terméskő

A LEGOLCSÓBB ÉPÍTÉSI ANYAG
Könnyű volta a legmesszebb vidékre is elbírja a vasuti fuvardíjat. — Megrendelhető, FÜHRER MIHALY kőbánya tulajdonosnál NYIREGYHÁZÁN, Egyház-u. 24. Telefon 14.

Könyvek

Jack London
legújabb regényei:

Farkasvér	58,800 K
Fehérek és színesek	74,000 „
Északi Odessza	48,000 „
Kalandok Világa	48,000 „
A hold völgyében	96,000 „
A vén kalóz kincse	88,000 „
Smarr	74,000 „
A lázadók	48,000 „

Courths-Mahler
legújabb regényei:

Az Ő felesége	30,000 „
Becsületbeli adósság	26,000 „
Lólad hercegnő	30,000 „
Szilaj Orsolya	22,000 „
A csillagok felé	37,000 „
A konzul felesége	30,000 „
A munka nemesit	30,000 „
Tengerszem tükré	37,000 „
Eva	80,000 „
Órök hűség	37,000 „
Tiltott szerlem	47,000 „
Tied vagyok	48,000 „
Reizbach urnöje	40,000 „
Egy asszony akit nem szeretnek	40,000 „
Bocáss meg Lóri	30,000 „
A kerítésék Katója	30,000 „
Ó, ifjú királytóm	37,000 „
Mit vétettem ellened	40,000 „
Egy asszony — két férfi	44,000 „
A bükkös mélyén	30,000 „

Marlitt
regényei:

Bagolyvár	37,000 „
A tisztartóék szolgálója	37,000 „
Aranyos Erzsike	37,000 „
Második feleség	37,000 „
Pusztai királykisasszony	44,000 „
A keresk.-mi tanácsos háznál	37,000 „

Göre Gábor
könyvei:

Göre Marisa lakodalma	22,000 „
Göre Gábor bíró ur könyve	22,000 „
Bojgás a világba	22,000 „
Tapasztalatok	22,000 „
Kása	22,000 „
Durbints sógor	22,000 „
Vesződelmek	22,000 „
A pesti ur	22,000 „

Ezen könyvek azonnal kaphatók Nádudvary könyvkereskedőnél, Gyoma.

A fővárosi sörfőző r.-t. szenzációs sörkülönlegessége a **fősör MALÁTA PEZSGÓ**

Pénzkölcsönt

Állandóan a legelőnyösebben folyósít folyó számlára, ingatlanra bekebelezés mellett, váltóra 1-től 6 havi időre, tőkétet heti, vagy havi kamatozás mellett a legjobban gyümölcsözött

Bácsy és Társai Bank
Rákóczy-ut Ehrmann ház.

Fajborok

Fried Géza gyomai borkereskedésében lakodalmakra, dísztorokra nagyban és kicsinyben mindenkor kedvezményes áron kaphatók.

Hegedűiskola

magánintézményre a legalkalmasabb. Hohmann-Block-féle IV fűzetben. Füzelenként 63000 K. Megrendelhető Nádudvary Mihály könyvkereskedésében Gyomán.

Egy oszadballai

részvény pénzért vagy buzárt sűrűsögen eladó, Értekezni lehet

Gyomán 625. szám alatt!!

Üveg és porcellán.

Kovács József endrődi-uti kereskedésében üveg és porcellán tárgyak nagy feltűnést keltő kivitelben érkeztek. Karácsonyi és lakodalmi bevásárlásokhoz a legelőszőbb forrás.

Eladó

Kalocsa Mária bánomkertje. (836 □-61) Érdeklődni lehet személyesen vagy írásban a tulajdonosnál. Budapest, József-körút 16. II-ik em. 70. szám.

Endrőd községben (Békésmegye) Selyem-ucca 661. sz. ház jó forgalmu fűszerüzlet portékával és berendezéssel, 4 szoba, konyha, kamra melléképülettel más vállalat miatt

sürgősen eladó.

Bővebb felvilágosítás a helyszínen megtudható.

Iparosok! Kereskedők!

Az új ipartörvény

darabonként 15.000 koronáért kapható Nádudvary Mihály könyvkereskedőnél Gyomán

RÉSZLETFIZETÉSRE
újból kaphatók a
SINGER VARRÓGÉPEK
SINGER CO. VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Családi és ipari varrógépek raktáron

Sálus István

villanyszerelő és műszerész

Gyoma, Endrődi-ut 791. Molnár rőföskereskedővel szemben.

Ha nincs pénze

ugy forduljon a gyomai Gazdasági Takarékpénztárhoz, ahol állandóan folyósítanak pénzkölcsönöket váltóra, folyószámlára, ingatlanokra, buza-fedezetre a legelőszőbb kamattal.

„Uj és használt gazdasági gépeket veszek és eladok.

Daráló és gazdasági őrlőmalom elismert ön-élestedő műkövekkel, golyócsapágyakkal, nagy-: teljesítő képességgel, kis erőstítséglet. -: 200 kg., 300 kg., 400 kg. teljesítmény óránként 5.000,000 K, 6.200,000 K, 8.500,000 K. Saját érdekben kérjen ajánlatot

DEMBITZ, géposztály
Budapest Gyár-ucca 5. sz.”

Olcsó bor

Kovács József endrődi uti talmérésében a bor literje 20.000 korona.

I-a velour női kabátok 1 millió koronától, jóminőségű posztó női kabátok 600,000 koronától feljebb kaphatók

Arvai Jenő

kékesillag áruházában,
Békéscsaba, Szent István-tér 8. sz.

Eladó

egy motoros cséplőgép garnitúrafele-rése. Értekezni lehet Gyomán Rákóczi-ut 668. sz. alatt.

Mészáros

rőfös és divatáru üzletében Gyoma. Telefon sz. 30. Endrődi-ut. Farsangi, báli és tavaszi újdonságok beérkeztek, melyre felhívom t. veövím figyelmét minden vételkötelezettség nélkül; tekintse meg újjabban kibővített raktáramat:

I-a Trikó selymek minden színbe 155
I-a Crepdesin " " " 180
90. széles Sapone " " " 98
80. széles Mosó s. eg. neh. min. 85
120. szél. v. Sveici gren. min. sz. 48
" Opál batiszt. és s.f. gren. 45
ezer korona. Szövet különlegességek nagy választékban kaphatók.

Kedvező fizetési feltétel

mellett elvállal teljes épület munkát. Raktáron van állandóan kész ablak 120 cm. magasságig minden kivitelben. Ugyisint elkészít üvegezést, képerkeretést, foltos és vaktükörök javítását. Kész képtükör és tükkör-üveg állandóan raktáron van. Üzemeknek, uradalmaknak és asztalosoknak üvegezt 25%-kal olcsóbban készit.

Bary Pál

asztalos és üveges Endrőd Deák-utca.

INGYEN OLVASHAT

Nádudvary Mihály kölcsön könyvtárából, ha LAPUNKRA FÉLÉVRE ELŐFIZET Minden előfizető teljesen díjmentesen minden költség nélkül használhatja a cég kölcsönkönyvtárát. Elégendő az előfizetési nyugtát felmutatni azonnal választhat könyvet.

Egy fűszerüzlet berendezés 64 fiókkal eladó. Bővebbet Stanyik Lajos kereskedőnél Endrődön.

Beinschroth József örökösének tulajdonát képező, az Endrődi uton lévő 1100 számú ház szabadkézből eladó. Értekezni ugyanott.

Bognár segédet keresek, Uhrin Imre bognár Endrőd 620 szám.